

När barnet är dött, är *f-et* allt, säges, när genom dödsfall eller annan händelse en förbindelse, en bekantskap med någon af den aflidnes fränder eller vänner upphör.

FADDHET, f. 3. 1) Egenskapen att vara fadd. — 2) Fadt uttryck, yttrande. — *Syn.* Platthet.

FADER, m. 3. pl. *fäder*. (af gamla ordet *Fada*, föda) 1) Så kallas en man i afseende å det förhållande, hvori han står till ett barn, som han med en kvinna sammanafsat. Benämningen bibehålles äfven, sedan barnet uppväxt och kommit till ålder. *En öm, god, hård, onaturlig f. Vara f. till flera barn. Hvad är hans f.? Barn! värden edra fäder. En lycklig f.*, som har friska, värlatade barn. *Naturlig f.*, hvars barn är oäkta. *Vara för någon i f-s ställe*, som en fader värda sig om någon. *Från f. till son*, genom arf från far till son, flera slägtleder igenom. — För denna bem. brukas ordet, i dagligt tal och samtalsvis, vanligen sammandraget till *Far*, men ej i den mera värdate och högtidliga stilen. För häraf sammansatta ord brukas den sammandragna formen vanligast i alla sådana, som utmärka ett släktförhållande, t. ex. *Farfar, Farbror, o. s. v.* Bildar sammansättningarna Familjfader, Ättfader, Stamfader. — 2) Brukas äfven stundom i fråga om djurhanar, isynnerhet hästar, hundar och nötkreatur. Sammandrages i denna bem. icke gerna. — 3) Säges ofta förkortningsvis i st. f. Styffader, Fosterfader, Svärfader, och sammandrages då i dagligt tal till *Far* (*Styffar, &c.*). — 4) Säges om Gud såsom alla levande varelsers skapare. *Gud är alla människors f., besynnerliga deras som tro. Vår himmelske f. Gud F.*, första personen i gudomen. — Sammandrages i denna bem. icke. — 5) Titel, som i katolska länder gifves medlemmarna utaf andliga ordnar. *F. Andreas. F. portvaktaren i ett kloster. Den helige Fadren*, Katolikernes benämning på påfven. *Kära far* kallas ännu på många orter af allmogen pastorn i församlingen. — Sammandrages i denna bem. icke, utom i sistnämde uttryck. — Hit hör sammansättningen Bikt-fader. — 6) (fig.) Säges om den, som verkat mycket för ett folks eller många medborgares väl; som med faderlig ömhet och omvårdnad bemöter tjenare, underhafvande eller arbetare. *Cicero blef kallad fäderneslandets f. Denne konung förtjänar att kallas sitt folks, sitt lands f. General H. är en f. för sina soldater. Han är en f. för sitt folk, för de fattige.* — Sammandrages i denna bem. ofta. — Hit hör sammansättningen Landsfader. — b) Upphofsman, grundare, stiftare, beskyddare, upphof, källa. *Herodot är historiens f. Corneille var franska teaterns f. Gustaf III var svenska vitterhetens f. Barmhertighetens f., ljusets f., Gud.* (Bibl.) *Lögnens f., djefvulen.* — Sammandrages i denna bem. icke. — c) Säges om och till äldre manspersoner af ringare stånd, då de äro eller varit gifta, isynnerhet om de tillhöra allmogen. *F. Jonas i Stenhamnen. God dag, f. Per!* — Sammandrages i denna bem. sällan. — *Fäder*, pl. (särskilt) 1) Förfäder. *Sådant var bruket hos våra f. Samlas (fam. vandra, gå) till sina f., dö.* — 2) *Kyrkans f.*, se *Kyrkofäder*. *Församlade f.* (*Patres Conscripti*), benämning, som tilldelades det fornda Roms senatorer.

FADERBRODER, FADERFADER, FADERMODER, FADERSYSTER, lagtermer för *Farbror, Farfar, Farmor, Faster*.

FADERLIG, a. 2. 1) Som tillhör, tillkommer, har afseende på, härrör af en fader. *F. makt,*

myndighet, rättighet. Undfå den f-a välsignelsen. — 2) Som tillhör, tillkommer, egnar en fader, som med skäl kan och bör väntas af en fader. *F. kärlek, godhet, välvilja, ömhet, vård, omvårdnad. F-t hjerta, sinnelag. F-a omsorger, känslor, förmaningar, råd.* — Brukas i denna mening äfv. med afseende på regenter, förmän, husbönder, m. fl., t. ex.: *Denne monark har en f. ömhet för sina undersåter. Med f. ömhet bemöta sitt folk, sina underlydande.*

FADERLIGEN, FADERLIGT, adv. På ett faderligt sätt, såsom en fader. *F. tilltala, bemöta någon.*

FADERLIGHET, f. 3. Faderligt hjerta, sinnelag.

FADERLÖS, a. 2. Som förlorat sin fader. — *Fader- och moderlös*, a. 2. Som icke har hvarken far eller mor i lifvet. *Fader- och moderlös barn.*

FADERMODER, se vid *Faderbroder*.

FADERMORD, n. 3. Det brott, som den begår, hvilken mördar sin fader.

FADERMÖRDARE, m. 3. o. — *DESKA*, f. 1. Den, som mördat sin fader.

FADERSHJERTA, n. 4. 1) Faderligt hjerta, sinnelag. — 2) (fig.) En man med faderligt sinnelag.

FADERSKAP, n. 3. o. 5. Förhållandet, att någon är fader till ett eller flera barn. *Hon har fått ett öakta barn och skylld N. för att vara barnfadern, men han erkänner ej sitt f. F-ets pligter.*

FADERSKÄRLEK, m. 2. sing. Faderlig kärlek.

FADERSNAMN, n. 3. Namn af fader, som tillägges någon med afseende på ett barn. Brukas oftast i fråga om öakta barn, nästan i samma mening som *Faderskap*.

FADERSYSTER, f. 2. pl. — *systrar*. Se vid *Faderbroder*.

FADER VÅR, n. 3. Bönen *F. v.* ell. blott *F. v.*, Herrans bön, som börjar med orden: *Fader vår, som äst i himlom. Läsa f. v., sitt f. v. Kunna något som sitt f. v., kunna något utantill fullkomligt väl.*

FÄGER, fåg, a. 2. Vacker. *F. mö. F-t ansigte. F. under ansigtet*, som har vackert ansigte. Brukas numera mest i folkpoesien och folkspråket, utom i följande uttryck: *F-t tal, fagra ord*, vänligt, smickerfullt tal, rikt på löften utan mening. *Låta narra sig af f-t tal, fagra ord.* I samma mening säges äfven *F-t snack. Fagra löften*, löften utan mening, ej ämnade att uppfyllas. *Afspisa med fagra ord, löften. F-t skinn*, en vacker kropp, fågning utan redbara själsegenskaper. *Låta bedrå sig af ett f-t skinn.* — Bildar sammansättningarna *Härfager, Snutfager.* — *Syn.* Se *Vacker*. — *Ss. F-kindad, -lockig* (begagnade i poesi och skämtvis).

Anm. Ordet kommer af det gamla *Fagur* eller *Fegur*, egentl. skinande, blank, af *Fega*, feja.

FÄGERHET, f. 3. (föga brukl.) Se *Fågning*.

FÄGERMÅTT, a. 1. (pop. o. fam.) Som lätras vara mått.

FÄGGOR, f. 1. a. pl. Brukas endast i uttrycken: *Hafva en sjukdom, döden i f-na*, känna eller visa förebedande tecken af en sjukdom, känna på sig eller i utseendet röja, att döden icke är långt borta.

Anm. *F.* betyder egentligen klädesremсор, klädesplagg.

FAGOTT, fågä'tt, m. 3. Blåsinstrument, liknande till utseendet ett dubbelt hopviket, långt rör,